

**Konkreetses üldkasutatavas telefonivõrgus
kindlaksmääratud asukohas kõne lõpetamise turul OÜ CSC Telecom Estonia
märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistamise, OÜ GoWire (endine OÜ GoNetwork)
märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks määramata jätmise ja ajavahemikul 01.01.2020 –
31.12.2020 uue telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenuse hinna kehtestamise analüüs**

Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi TJA) otsusega 11.10.2018 nr 1-10/18-332¹ (edaspidi TJA otsus) tunnistati Telia Eesti AS; Elisa Eesti AS; GoNetwork OÜ; CITIC Telecom CPC Estonia OÜ; Top Connect OÜ; Elisa Teleteenused AS; STV AS; RIKS; Nord Connect OÜ; TeleOne OÜ; Telset AS; Loginet Solutions OÜ ja Tele2 Eesti AS märkimisväärse turujõuga ettevõtjateks konkreetses üldkasutatavas telefonivõrgus kindlaksmääratud asukohas kõne lõpetamise hulgiturul (edaspidi *telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturg*) koos vastavate kohustustega telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenuse osutamisele.

Käesolevaga analüüsib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) TJA otsuse muutmist seoses:

- 1) OÜ CSC Telecom Estonia märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistamisega;
- 2) OÜ GoWire (endine OÜ GoNetwork) märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks määramata jätmisega;
- 3) ajavahemikul 01.01.2020 – 31.12.2020 uue telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenuse hinna kehtestamisega.

TTJA viis eelnimetatud TJA otsuse muudatuse osas läbi siseriikliku konsultatsiooni ajavahemikul 30.09.2019 – 21.10.2019. Konsultatsiooni raames esitas oma seisukohad Konkurentsiamet ja RIKS.

Konkurentsiametil TJA otsuse muudatuse kavandi osas vastuväiteid ei olnud.

RIKS oli seisukohal, et RIKS-i ei saa käsitleda märkimisväärse turujõuga ettevõtjana kõne lõpetamise hulgiteenuse turul, kuna RIKS osutab teenust piiratud tarbijaskonnale ning tegi ettepaneku jätta RIKS märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks määramata.

¹ https://www.tja.ee/sites/default/files/content-editors/Sideturg/I/otsus_1-10_18-332_1.pdf

TTJA leiab RIKS-i seisukoha osas järgmist:

RIKS on olnud telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul märkimisväärse turujõuga sideettevõtja aastast 2007. Kogu selle aja on RIKS osutanud jaeteenuseid piiratud tarbijaskonnale, aga telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgitteenust on osutatud üldistel alustel kõikidele isikutele ehk üldkasutatavana. RIKS ei vaidlustanud enda määramist märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks TJA otsuse siseriikliku konsultatsiooni käigus. Seega, kuna RIKS-i telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgitteenuse osutamise praktikas ei ole toimunud muudatusi (s.o. endiselt üldkasutatav), siis ei ole põhjendatud RIKS-i vabastamine märkimisväärse turujõuga ettevõtja staatusest.

TTJA viis eelnimetatud TJA otsuse muudatuse osas läbi rahvusvahelise konsultatsiooni ajavahemikul 23.10.2019 – 19.11.2019. Konsultatsiooni raames teatas Euroopa Komisjon (vt lisa 2), et on TTJA-lt saadud teatised ja täiendava teabe läbi vaadanud ning tal ei ole nende kohta märkusi ning vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 7 võib TTJA kavandatud meetme vastu võtta.

1. OÜ CSC Telecom Estonia konkreetses üldkasutatavas telefonivõrgus kindlaksmääratud asukohas kõne lõpetamise hulgiturul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistamise ja kohustuste kehtestamise analüüs

Vastavalt elektroonilise side seaduse² (edaspidi ESS) ESS § 44 lõikele 2 on TTJA kohustatud viivitamata viima läbi turuanalüüsi, kui ilmnevad asjaolud, mis võivad oluliselt mõjutada konkurentsiolukorda.

Vastavalt OÜ CSC Telecom Estonia (edaspidi CSC) poolt 23.04.2018 e-kirjaga saadetud teabele sõlmisid CSC ja Top Connect OÜ (edaspidi TC) omavahel ettevõtte osa müügilepingu, mille kohaselt TC võõrandab ja CSC omandab TC-le kuuluva telefoniteenuste osutamisega tegeleva ettevõtte osa kui toimiva organisatsiooniliselt terviklikuks üksuseks oleva majandusüksuse (käituse).

Sellega seoses sisenes CSC telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturule ja alustas telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgitteenuste osutamist.

Vastavalt CSC poolt TTJA-le esitatud kvartaalsetele aruannetele osutas CSC telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgitteenust 2018 aastal mahus ...* kõneminutit (Eesti telefoni- ja mobiiltelefonivõrkudest lõpetatud kõned) ja 2019 I poolaastal ...* kõneminutit.

Vastavalt TJA otsuse lisa 1³ punktile 116, 117, 176, 192, 195 ja 196:

TJA on seisukohal, et iga üksiku telefonioperaatori sidevõrgus häälkõne lõpetamist tuleb käsitleda eraldi turuna telefonivõrgus kõne lõpetamise teenuse osutamiseks. Seda põhjusel, et kõne lõpetamise puhul on operaatorid konkreetses telefonivõrgus kindlaks määratud asukohas tehnilistest põhjustest tingituna monopoolsed teenuse osutajad. Seega eksisteerib iga telefonioperaatori telefonivõrgus kõne lõpetamise teenuse osutamise puhul eraldi kõnede lõpetamise turg.

Iga konkreetses telefonivõrgus kõne lõpetamise turu geograafilise käibimisala moodustab iga

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019047?leiaKehtiv>

³ https://www.ttja.ee/sites/default/files/content-editors/Sideturg/I/lisa_1_t1_turu_analuus_mte_maaramine_ja_kohustused_nonconf.pdf

telefonivõrgus kõne lõpetamise teenust osutava ettevõtja sidevõrk selle geograafilise katvusala ulatuses.

Tulenevalt turu piiritlemisel välja toodud tehnoloogilisest eripärast, ei mõjuta erinevused analüüsi kaasatud ettevõtjate näitajate absoluutsuurustes ettevõtjate turujõudu - iga operaator on oma turul monopolne teenuseosutaja, omades kõigi näitajate osas 100%-list turuosa. Ükski konkreetnes telefonivõrgus kõne lõpetamise turul tegutsev ettevõtja ei suuda teiselt ettevõtjalt kõne lõpetamist ostmata oma lõppkasutajatele telefoniteenuseid osutada.

Võttes arvesse eeltoodut, on TJA seisukohal, et telefonivõrgus kõne lõpetamisel turul puudub tasakaalustav ostja jõud (või see eksisteerib väga väikeses ulatuses) ning et turuosalised ei saa üksteise hinnakujundust oluliselt mõjutada. Tulenevalt turu piiritlemisel välja toodud tehnoloogilisest ja teenuse osutamise korralduse eripärast püsib selline situatsioon ka lähimate aastate perspektiiv.

Kuna asjakohastel turgudel on pakkumisepoolse asendatavuse puudumise tõttu välistatud potentsiaalne konkurents ning tehnoloogiline areng ei võimalda lähemal ajal teistel teenuseosutajatel siseneda piiritletud turgudele, võib järeldada, et telefonivõrgus kõne lõpetamise turgudel eksisteerivad absoluutsed (kõrged) sisenemistõkked, mis takistavad potentsiaalse konkurentsi teket neil turgudel.

Et taolised sisenemistõkked võiksid tulevikus kaduda või oluliselt muutuda, ei ole turu olemusest tulenevalt tõenäoline.

Ülaltoodust tulenevalt ei toimi CSC telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgitteenuse osas konkurents ning CSC omab märkimisväärset turujõudu oma telefonivõrgus kõne lõpetamise turul. Seega on põhjendatud tunnistada CSC oma telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks.

Vastavalt ESS § 46 lõikele 2 lähtub TTJA märkimisväärse turujõuga ettevõtjale kohustuse kehtestamisel ettevõtja suhtes käesoleva seaduse §-des 50–57 sätestatud, kehtestades ettevõtjale ühe või mitu asjakohast kohustust sellel teenuse turul, millel sideettevõtja kohta on tehtud ettepanek tunnistada ta märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks. Kohustuse valikul arvestab TTJA muu hulgas Euroopa Komisjoni elektroonilise side turgu puudutavate soovitude ja seisukohtadega ning Euroopa Liidu sideturu regulaatorite koostöös kujundatud vastava praktikaga.

TJA otsuse lisa 1 peatükis 6 on esitatud kohustuste eesmärgid ja alused, kohustustega kehtestamisega välditavate konkurentsiprobleemid ning kohustuste valiku analüüsid. Seetõttu ei pea TTJA vajalikuks nimetatud asjaolusid siinkohal korrata.

Eeltoodust tulenevalt on põhjendatud CSC-le telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul kehtestada järgmised kohustused:

- 1) TJA otsuse lisa 1 peatükis 6.2.4 sätestatud juurdepääsu kohustused;
- 2) TJA otsuse 1 peatükis 6.3.4 sätestatud mittediskrimineerimise kohustused;
- 3) TJA otsuse 1 peatükis 6.4.3 sätestatud läbipaistvuskohustused;
- 4) TJA otsuse 1 peatükis 6.5.4 sätestatud hinnakohustused.

Vastavalt ESS § 49 lõikele 4 annab TTJA märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks tunnistatud isikule mõistliku tähtaja kohustuste täitmiseks.

TTJA leiab, et telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul on mõistlik ja otstarbekas nõuda CSC-l TJA otsuse lisa 1 peatükkides 6.2.4; 6.3.4; 6.4.3 ja 6.5.4 kirjeldatud kohustuste täitmist alates 01.01.2020. CSC-l on piisavalt ettevalmistusaega talle kehtestataivate kohustuste täitmiseks, kuna CSC juba osutab telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenuseid ja seega omab vastavaid tehnilisi võimalusi.

2. OÜ GoWire (endine OÜ GoNetwork) märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks määramata jätmise analüüs

TJA otsusega tunnistati GoNetwork OÜ telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul ja kehtestati vastavad kohustused seoses telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenuse osutamisega.

Vastavalt veebilehel www.gonetwork.ee avaldatud teabele võõrandas GoNetwork OÜ alates 31.03.2019 Telia Eesti AS-le oma IT-, pilve- ning kõne- ja andmeside teenuste äri.

Ärregistri andmetele muudeti 03.04.2019 OÜ GoNetwork ärinimi OÜ-ks GoWire.

OÜ GoWire kinnitas 23.09.2019 e-kirjaga TTJA-le, et ei osuta alates 01.04.2019 telefoniteenuseid.

Vastavalt OÜ GoWire poolt TTJA-le esitatud kvartaalsetele aruannetele ei osuta OÜ GoWire telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenust alates 01.04.2019.

Tulenevalt ülaltoodust on põhjendatud jätta OÜ GoWire (endine OÜ GoNetwork) telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiturul märkimisväärse turujõuga ettevõtjaks määramata, kuna OÜ GoWire (endine OÜ GoNetwork) ei osuta enam telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenust ja tunnistada kehtetuks TJA otsuse lisa 1 peatükkides 6.2.4; 6.3.4; 6.4.3 ja 6.5.4 OÜ-le GoWire (endine OÜ GoNetwork) sätestatud kohustused.

3. Ajavahemikul 01.01.2020 – 31.12.2020 uue telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgiteenuse hinna kehtestamise analüüs

TJA otsuse lisa 1 peatükis 6.5.4 sätestatakse, et peale 31.12.2019 kehtestatakse telefonivõrgus kõne lõpetamise hinnad perioodideks 01.01.2020 – 31.12.2020 ja 01.01.2021 – 31.12.2021. Nimetatud perioodide osas viib TTJA läbi eraldi uued siseriiklikud ja rahvusvahelised konsultatsioonid, millega alustamise kavandatavaks tähtajaks on vastavalt 2019 aasta ja 2020 aasta teine pool ning millest TTJA teavitab huvitatud isikuid. TTJA kehtestab telefonivõrgus kõne lõpetamise turul uue hinnakohustuse eraldi otsusega.

Vastavalt TJA otsuse lisa 1 punktidele 292 ja 296 peavad märkimisväärse turujõuga ettevõtjad telefonivõrgus kõne lõpetamisel rakendama igal sidumistasandil hinda, mis ei ole kõrgem kui Euroopa keskmine BU pure LRIC meetodi põhine piirhind.

Vastavalt TJA otsuse lisa 1 punktile 301 arvestatakse Euroopa keskmine BU pure LRIC meetodi põhine piirhind võttes arvesse Euroopa Liidu riikide telefonivõrgus kõne lõpetamise hindasid, mis

on avaldatud Euroopa Sideameti (edaspidi *BEREC*⁴) poolt.

Võttes aluseks BERECi poolt avaldatud hiliseimad⁵ andmed Euroopa Liidu riikides rakendatavate BU pure LRIC meetodi kohaste telefonivõrgus kõne lõpetamiste hindade kohta kujuneb perioodil 01.01.2020-31.12.2020 telefonivõrgus kõne lõpetamise piirhinnaks 0,085 eurosentit minut. Uus hind on -4,5% madalam, kui seni kehtinud vastav hind (0,089 eurosentit minut) ning on arvestatud järgmistel alustel:

Riik	Hinnaarvestuse meetoodika	€sentit minut
AT	BU pure LRIC	0,111
BE	BU pure LRIC	0,116
BG	BU pure LRIC	0,072
CZ	BU pure LRIC	0,128
DK	BU pure LRIC	0,055
EL	BU pure LRIC	0,055
ES	BU pure LRIC	0,082
FR	BU pure LRIC	0,077
HR	BU pure LRIC	0,099
HU	BU pure LRIC	0,081
IE	BU pure LRIC	0,072
IT	BU pure LRIC	0,041
LT	BU pure LRIC	0,130
LU	BU pure LRIC	0,138
MT	BU pure LRIC	0,044
NL	BU pure LRIC	0,139
PT	BU pure LRIC	0,047
RO	BU pure LRIC	0,140
SE	BU pure LRIC	0,028
SI	BU pure LRIC	0,088
SK	BU pure LRIC	0,098
UK	BU pure LRIC	0,036
Keskmine		0,085

Kuna TJA otsuse lisa 1 peatükis 6.6. (koos alapunktidega) „Hinnakontrolli kohustus“ on hinnakohustuste kehtestamise aluseid ja vajalikkust piisavalt põhjendatud, siis ei pea TTJA siinkohal nende korduvat väljatoomist vajalikuks.

Eeltoodust lähtuvalt on põhjendatud kohustada sideettevõtjaid Telia Eesti AS; Elisa Eesti AS; CITIC Telecom CPC Estonia OÜ; Top Connect OÜ; Elisa Teleteenused AS; STV AS; RIKS; Nord Connect OÜ; TeleOne OÜ; Telset AS; Loginet Solutions OÜ; Tele2 Eesti AS ja OÜ CSC Telecom Estonia ajavahemikul 01.01.2020 – 31.12.2020 rakendama telefonivõrgus kõne lõpetamise hulgitasandil hinda, mis ei ole kõrgem kui 0,085 eurosentit minut (ilma käibemaksuta).

⁴ BEREC – Body of European Regulators for Electronic Communication

⁵ Käesoleval juhul: BEREC report on Termination rates at European level January 2019

https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/8701-berec-report-on-termination-rates-at-the-european-level